
Vergaderjaar 2022–2023

36 360 VII

**Jaarverslag en slotwet van het Ministerie van
Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 2022**

Nr. 4

MEMORIE VAN TOELICHTING

A ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de rijksbegroting, worden op grond van [artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016](#) afzonderlijk bij wet vastgesteld en ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2022 wijzigingen aan te brengen in:

1. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties;
2. de begrotingsstaten inzake de agentschappen van dit ministerie.

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

H.G.J. Bruins Slot

B ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ DE BEGROTINGSARTIKELN (SLOTVERSCHILLEN)

1 Leeswijzer

De beleidsmatige mutaties en technische mutaties groter of gelijk aan de ondergrenzen zoals deze in de Rijksbegrotingsvoorschriften (RBV) zijn opgenomen, worden toegelicht. In het kader van transparantie of anderszins kan het voorkomen dat mutaties beneden deze ondergrenzen ook worden toegelicht.

Tabel 1 Ondergrenzen conform RBV 2022		
Artikel	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
1. Openbaar bestuur en democratie	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 4 mln. Ontvangsten: 2 mln.
2. Nationale Veiligheid	Verplichtingen/Uitgaven: 5 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 10 mln. Ontvangsten: 2 mln.
3. Woningmarkt	Verplichtingen/Uitgaven: 10 mln. Ontvangsten: 5 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 20 mln. Ontvangsten: 10 mln.
4. Energietransitie gebouwde omgeving en bouwkwaliteit	Verplichtingen/Uitgaven: 5 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 10 mln. Ontvangsten: 2 mln.
5. Ruimtelijke ordening en omgevingswet	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 4 mln. Ontvangsten: 2 mln.
6. Overheidsdienstverlening en informatiesamenleving	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 4 mln. Ontvangsten: 2 mln.
7. Werkgevers- en bedrijfsvoeringsbeleid	Verplichtingen/Uitgaven: 1 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.
9. Uitvoering Rijksvastgoedbeleid	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 4 mln. Ontvangsten: 4 mln.
10. Groningen versterken en perspectief	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 4 mln. Ontvangsten: 4 mln.
11. Centraal apparaat	Verplichtingen/Uitgaven: 5 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 10 mln. Ontvangsten: 2 mln.
12. Algemeen	Verplichtingen/Uitgaven: 1 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.
13. Nog onverdeeld	Verplichtingen/Uitgaven: 1 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.

2 Beleidsartikelen

2.1 Artikel 1. Openbaar bestuur en democratie

Op artikel 1 is in 2022 € 4,2 mln. minder verplicht dan begroot. De uitgaven zijn € 4,6 mln. lager uitgevallen.

Toelichting

De onderschrijding op het verplichtingen- en uitgavenbudget is grotendeels toe te schrijven aan de lagere uitvoeringskosten voor de Regio Deals. Dit komt omdat de bijeenkomsten niet fysiek, maar digitaal hebben plaatsgevonden. Verder is er minder tot betaling gekomen in 2022 op de subsidies voor bestuur en regio en POK - multiproblematiek.

2.2 Artikel 2. Nationale veiligheid

Op artikel 2 is in 2022 circa € 11,7 mln. minder verplicht dan begroot. De uitgaven zijn circa € 25,5 mln. lager uitgevallen. Aan ontvangsten is € 3,7 mln. meer gerealiseerd dan begroot.

Toelichting

De onderuitputting van de uitgaven en verplichtingen op artikel 2 zijn grotendeels te verklaren door achterblijvende werving van personeel en leveringsproblematiek als gevolg van tekort op onder andere ICT hardware en grondstoffen.

De meerontvangsten hebben voornamelijk betrekking op meer verrichte veiligheidsonderzoeken voor andere (overheids-)organisaties door de Unit Veiligheidsonderzoeken (UVO), het samenwerkingsverband tussen de AIVD en de MIVD.

2.3 Artikel 3. Woningmarkt

Op artikel 3 is in 2022 € 383,2 mln. minder verplicht dan begroot. De uitgaven zijn € 530,0 mln. lager uitgevallen. Aan ontvangsten is € 28,2 mln. minder gerealiseerd dan begroot.

Toelichting

Aan de huurtoeslag is in 2022 € 172,7 mln. minder verplicht en uitgegeven dan begroot doordat er lagere voorschotten zijn verstrekt. De lagere voorschotten worden deels veroorzaakt doordat in 2022 minder aanvragers instroomden dan verwacht en deels omdat nabetalingen lager uitvielen.

Daarnaast is er minder verplicht en uitgegeven dan begroot doordat de overboekingen van totaal € 26,7 mln. naar het BTW-compensatiefonds niet tijdens de 2e suppletoire begroting van 2022 maar bij de slotwet zijn overgeboekt voor de woningbouwimpuls voor de projecten die in 2022 zijn uitgekeerd. Verder is de bijdrage medeoverheden aan de gemeente Amsterdam voor de versnelling huisvesting niet uitgekeerd, omdat nog niet volledig aan de gestelde voorwaarden werd voldaan. Hierdoor is er circa € 11,7 mln. minder verplicht en uitgegeven.

Bij de bijdrage medeoverheden voor de ouderenhuisvesting zijn de uitgaven circa € 24,6 minder en de verplichtingen € 11,8 mln. minder. Dit komt omdat er veel minder aanvragen geweest zijn dan waar eerst van uit werd gegaan.

De verdere onderschrijding op het verplichtingen- en uitgavenbudget wordt voornamelijk veroorzaakt doordat voor de 4e tranche van de woningbouwimpuls significant minder aanvragen zijn binnengekomen dan gedacht. Hierdoor zijn de uitgaven en verplichtingen circa € 273,1 mln. lager dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt door een combinatie van factoren. Met name de timing van het opstellen van de regeling, waardoor aanvragen voor de woningbouwimpuls samenvielen met andere financiële regelingen, de woondeals en realisatieovereenkomsten. De timing met het opstellen van woningbouwimpuls en de gemeenteraadsverkiezingen speelde ook een rol. Door beperkte capaciteit van gemeenten kunnen die niet op al deze ontwikkelingen tegelijk kunnen worden ingezet.

De verplichting van kwetsbare groepen is in 2022 € 30 mln. minder dan vooraf was voorzien.

Het verschil tussen verplichtingen en uitgaven wordt voor het grootste deel verklaard door de verplichtingen van het RVB, € 152,5 mln. meer dan begroot. In 2022 zijn er meerjarige opdrachten aangegaan met het RVB, waarvan de verplichting volledig in 2022 is geboekt.

Bij de ontvangsten is circa € 28,2 mln. minder gerealiseerd dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door minder ontvangsten op de huurtoeslag als gevolg van de pauzering van terugvorderingen tijdens corona. Dit proces is sinds maart 2022 weer opgestart.

2.4 Artikel 4. Energietransitie gebouwde omgeving en bouwkwaliteit

Op artikel 4 is in 2022 € 23,7 mln. meer verplicht dan begroot. De uitgaven zijn € 12,4 mln. lager uitgevallen. Aan ontvangsten is € 6,2 mln. meer gerealiseerd dan begroot.

Toelichting

De overschrijding van de verplichtingen is onder meer te verklaren door overschrijding op het verplichtingenbudget in het kader van Verduurzaming Maatschappelijk Vastgoed van circa € 19,4 mln. De meerjarige verplichtingen om aanbestedende rijksdiensten in staat te stellen om structureel uitstoot verminderende criteria te stellen bij aanbestedingen zijn vastgelegd zonder dat het ritme van het verplichtingenbudget hiervoor was aangepast.

Verder is er op de subsidie voor Verduurzaming Maatschappelijk Vastgoed een overschrijding van het verplichtingenbudget van circa € 13,0 mln. Hiervoor zijn er meerjarige verplichtingen vastgelegd zonder dat het ritme van het verplichtingenbudget hiervoor is aangepast.

Daarnaast zorgt het Warmtefonds voor een verplichting die € 5 mln. lager uitvalt dan begroot en het RVO (energietransitie en Duurzaamheid) heeft een verplichting die € 5,6 mln. lager is dan begroot.

Daarentegen is er een onderschrijding van de uitgaven van circa € 2,6 mln. op de bijdrage aan RVO voor energietransitie en duurzaamheid. Dit wordt veroorzaakt doordat de raming van RVO voor de projectmiddelen lager uitvalt.

Daarnaast zijn er nog een aantal onderschrijdingen op de uitgaven van de subsidies voor energietransitie en duurzaamheid (RES) van € 2,5 mln., de subsidie energiebesparing eigen huis (SEEH) van circa € 1,7 mln. en de subsidie Duurzaam Maatschappelijk Vastgoed (DuMAVA) van circa € 4,3 mln, omdat deze uitgaven in 2022 niet meer tot besteding zijn gekomen.

Verder is de realisatie van de subsidie voor kennis- en innovatieprogramma bouwproductie stikstof circa € 1,5 mln. lager uitgevallen ten opzichte van de begroting. De subsidietoekenning valt lager uit door de latere aanvraag en toekenning in het jaar.

Op de ontvangsten is circa € 6,2 mln. meer ontvangen dan begroot. Dit betreft meerontvangsten uit afrekeningen van eerder verstrekte subsidies door RVO.nl en de Regeling energierekening uit 2013.

2.5 Artikel 5. Ruimtelijke ordening en omgevingswet

Op artikel 5 is in 2022 € 3,9 mln. minder verplicht dan begroot. De uitgaven zijn € 4,2 mln. lager uitgevallen. Aan ontvangsten is € 1,5 mln. minder gerealiseerd dan begroot.

Toelichting

De lagere uitgaven en verplichten worden voornamelijk veroorzaakt doordat de bijdrage aan het Kadaster en Geonovum lager zijn uitgevallen dan begroot.

De lagere ontvangsten worden veroorzaakt door het verschil tussen geraamde afrekeningen en de gerealiseerde afrekeningen met het Kadaster en KOOP van bijdragen voor de Omgevingswet.

2.6 Artikel 6. Overheidsdienstverlening en informatiesamenleving

Op artikel 6 is in 2022 € 24,5 mln. minder verplicht dan begroot. De uitgaven zijn € 19,2 mln. lager uitgevallen. Aan ontvangsten is € 3,8 mln. meer gerealiseerd dan begroot.

Toelichting

De onderschijding op de verplichtingen en uitgaven wordt veroorzaakt door diverse zaken.

Overheidsdienstverlening, informatiebeleid en informatiesamenleving

Er is een onderschijding bij ICTU van circa € 2,5 mln. Dit is het gevolg van een vertraging van feitelijke betalingen ten behoeve van voornamelijk de projecten implementatie van de Single Digital Gateway en de realisatie van de Interbestuurlijke Datastrategie. Daarnaast is er een onderschijding van circa € 1,2 mln. op de bijdrage aan Telecom voor toezicht op het elektronische identiteitsmiddel voor burgers en bedrijven (eHerkenning). Eherkenning is nog niet volledig uitgerold. Verder is er een onderschijding van circa € 5,5 mln. op de bijdrage RvIG voor bijdrage BSN doordat de migratie verschoven is. Op de bijdrage ICTU is op de verplichtingen een onderschijding van € 5,3 mln. Dit wordt veroorzaakt door verplichtingen die in voorgaande jaren zijn vastgelegd.

Identiteitsstelsel

Verder is er een onderschijding van circa € 1,4 mln. op opdrachten identiteitsstelsel, de elektronische digitale identiteit en de bijdrage aan het toekomstig opdrachtgeverschap op de BRP aan RvIG.

Investeringspost digitale overheid

Op opdrachten is er een onderschijding van circa € 1,7 mln. door vertraging op IP-projecten communicatie toegang en de implementatie SGD. Verder is er een onderschijding van circa € 2,5 mln. op de bijdrage RVO door vertraging in de uitvoering van het innovatiebudget.

Hoogwaardige dienstverlening één overheid

Op de uitgaven is een onderschijding van € 5,7 mln. op de bijdrage van de Dienst Publieke Communicatie van het ministerie van Algemene Zaken door onderschijding POK-projecten Directe feedback en 1Overheid. Op de bijdrage RWD is op de verplichtingen een onderschijding van € 6,0 mln. Dit wordt veroorzaakt door verplichtingen die in voorgaande jaren zijn vastgelegd.

In 2022 zijn er meerontvangsten van circa € 3,8 mln. geweest uit de afrekening van diversie opdrachten, waaronder de doorbelasting van DigiD/MijnOverheid, bijdrage ENSIA stelselhouders. Door versneld afronden van diverse opdrachten waren de gerealiseerde kosten lager dan het verstrekte voorschot.

2.7 Artikel 7. Werkgevers-en bedrijfsvoeringsbeleid

Op artikel 7 is in 2022 € 27,9 mln. meer verplicht dan begroot. De uitgaven zijn € 16,2 mln. lager uitgevallen. Aan ontvangsten is € 0,8 mln. meer gerealiseerd dan begroot.

Toelichting

De onderschrijding op het uitgavenbudget wordt veroorzaakt door diverse zaken.

Er is een onderuitputting van € 1,0 miljoen op de subsidies van het overlegstelsel. Dit komt voornamelijk doordat er minder beroep is gedaan op deze subsidies.

Er is een onderuitputting op het opdrachtenbudget van € 2,2 mln. Dit komt mede door vertraging in opdrachtverstrekking vanwege het verrichten van andere (onvoorziene) werkzaamheden binnen de directies, waardoor een aantal opdrachten vanwege de prioritering is doorgeschoven op de planning.

Verder is er onderuitputting op de uitgaven voor bijdrage aan agent-schappen van € 5,0 mln. en op opdrachten van € 3,9 mln, omdat er minder tot betaling is gekomen in 2022.

Het verschil tussen verplichtingen en uitgaven wordt voor het grootste deel verklaard doordat de verplichtingen van UBR voor het programma I-vakmanschap (€ 13,1 mln.) in 2022 meerjarig zijn vastgelegd. En door verplichtingen voor het programma Open Overheid door de organisatie UBR/KOOP (€ 22,8 mln) die in 2022 meerjarig zijn vastgelegd. Verder is er een overschrijding van € 3,5 mln. op het verplichtingenbudget voor kwaliteit management Rijksdienst. Dit wordt grotendeels verklaard door de Europese aanbesteding in 2022 van een vierjarig contract voor assessments voor de ABD-functies.

2.8 Artikel 9. Uitvoering rijksvastgoedbeleid

Op artikel 9 is in 2022 € 5,6 mln. minder verplicht dan begroot. De uitgaven zijn € 5,6 mln. lager uitgevallen.

Toelichting

De onderschrijding van het verplichtingen- en uitgaven budget wordt voor € 3,3 mln. veroorzaakt doordat de bijdragen aan het Rijksvastgoedbedrijf voor de huisvesting van de Hoge Colleges van Staat, het ministerie van Algemene Zaken en de Paleizen lager zijn uitgevallen dan geraamd.

De verdere onderschrijding op het verplichtingen- en uitgaven budget van € 2,3 mln. wordt veroorzaakt doordat activiteiten in het kader van de huisvesting van de Hoge Colleges van Staat, het ministerie van Algemene Zaken en de Paleizen later worden uitgevoerd dan verwacht.

2.9 Artikel 10. Groningen versterken en perspectief

Bij 1e suppletoire begroting 2022 is dit artikel overgeboekt naar het ministerie van Economische Zaken en Klimaat waar het zal worden toegelicht in de slotwet.

3 Niet-Beleidsartikelen

3.1 Artikel 11. Centraal apparaat

Op artikel 11 is in 2022 € 4,5 mln. minder verplicht dan begroot. De uitgaven zijn € 24,3 mln. lager uitgevallen. Aan ontvangsten is € 6,2 mln. minder gerealiseerd dan begroot.

Toelichting

De onderuitputting op de uitgaven en verplichtingen is grotendeels ontstaan door het later in het jaar beschikbaar komen van coalitieakkoord budgetten op deze begroting. Door onder andere de krapte op de arbeidsmarkt zijn de uitgaven voor eigen personeel bij het kerndepartement lager uitgevallen. Het Adviescollege ICT-toetsing en Doc-Direkt hebben minder aanspraak gemaakt op het budget voor externe inhuur dan verwacht. Verder zijn er lagere materiële uitgaven bij Doc-Direkt en P-Direkt. Ook op de uitgaven en verplichtingen post-actieven is minder uitgegeven.

De ontvangsten zijn ten opzichte van de tweede suppletoire begroting circa € 6,2 mln. lager uitgevallen. Dit wordt veroorzaakt door overlopende facturen bij Doc Direkt waarvan de ontvangsten in 2023 worden gerealiseerd.

3.2 Artikel 12. Algemeen

3.3 Artikel 13. Onverdeeld